Malmö stad
Stadskontoret

Tjänsteskrivelse

Datum
2026-10-20

Vår referens
Linnea Näsman
Utvecklingssamordnare
linnea.nasman@malmo.se

Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

STK-2026-1073

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har översänt promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor på remiss. Promemorian innehåller förslag om att kommuner ska ha en energiplanering, att kommuner och regioner ska redovisa åtgärder för en effektiv energianvändning samt i vissa fall beakta principen om ”energieffektivitet först”.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor
- Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor
- Remissvar servicenämnden
- Remissvar Malmö Energi och Hållbarhet AB (Mehab)
- G-Tjänsteskrivelse 261026 Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor
- Tekniska nämnden beslut 260825 § 168
- Remissvar tekniska nämnden

SIGNERAD
2026-10-20

- Servicenämnden beslut 260826 § 90
- Miljönämnden beslut 260930 § 176
- Remissvar miljönämnden

Beslutsplanering
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-10-26

Beslutet skickas till
Klimat- och näringslivsdepartementet
Miljönämnden
Servicenämnden
Tekniska nämnden
Malmö Energi och Hållbarhet AB
Stadskontoret, Omvärld och näringsliv
Stadskontorets handläggare

Ärendet
Klimat- och näringslivsdepartementet har översänt promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor på remiss. Promemorian innehåller förslag om att kommuner ska ha en energiplanering, att kommuner och regioner ska redovisa åtgärder för en effektiv energianvändning samt i vissa fall beakta principen om ”energieffektivitet först”.

Ärendet har remitterats till miljönämnden, servicenämnden, tekniska nämnden och Malmö Energi och Hållbarhet AB (Mehab). Svaren från nämnderna och Mehab har i huvudsak varit samstämmiga. Remissvaren ska vara Klimat- och näringslivsdepartementet tillhanda senast den 26 oktober 2026.

Bakgrund
Promemorian innehåller förslag till en ny lag om kommunal energiplanering, som ersätter den befintliga lagen (1977:439) om kommunal energiplanering. Promemorian innehåller även förslag som genomför delar av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet (energieffektivitetsdirektivet) i svensk rätt.

Lagförslaget innebär bland annat att kommuner och regioner ska redovisa åtgärder för energieffektivisering i en långsiktig plan och rapportera uppgifter om energianvändning till Statens energimyndighet. I promemorian föreslås vidare att kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter i vissa fall ska beakta principen om ”energieffektivitet först” samt att upphandlande myndigheter och enheter ska ta hänsyn till energieffektivitet vid vissa upphandlingar och vid köp och hyra av byggnader och lokaler.

För kommuner innebär förslagen bland annat utökade uppgifter inom energiplanering och energieffektivisering. Kommuner med fler än 45 000 invånare föreslås även ta fram en värme- och kylaplan som en del av energiplanen. Därutöver föreslås bestämmelser om kommunernas deltagande i statliga myndigheters planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändares elförsörjning.

Författningarna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 mars 2027.

Internremiss

Ärendet har remitterats miljönämnden, servicenämnden, tekniska nämnden och Mehab. Samtliga interna remissinstanser ställer sig i huvudsak positiva till förslaget om ett nytt regelverk för kommunal energiplanering, men lämnar synpunkter på flera delar av förslaget. Dessa synpunkter och förslag till justeringar och kompletteringar sammanfattas nedan.

Miljönämnden

Miljönämnden anser att kravet på värme- och kylaplan är relevant för Malmö och stärker klimatarbetet. Samtidigt förutsätter arbetet med värme- och kylaplan ökad kapacitet och samverkan med energiproducenter och nätägare.

Nämnden bedömer att principen om energieffektivitet först samt kraven på långsiktig planering och rapportering stärker samordningen. Nämnden anser att genomförandet kräver metodstöd, digitala system och kompetens.

Nämnden bedömer att promemorian underskattar de långsiktiga resursbehoven och att förslaget innebär ett permanent utökat uppdrag för kommuner med omfattande energisystem, vilket bör beaktas enligt den kommunala finansieringsprincipen.

Nämnden efterfrågar tydlighet kring vilken information kommunerna kan få tillgång till och hur planeringsansvaret förhåller sig till externa aktörer och investeringar utanför kommunens rådighet.

Nämnden anser att genomförandet kräver statligt stöd, tydliga föreskrifter samt fungerande digitala verktyg för rapportering och analys.

Servicenämnden

Servicenämnden framhåller behovet av att tydliggöra kommunens ansvar i förhållande till den faktiska rådigheten över energisystemet. Nämnden anser även att den nya energiplaneringen behöver samordnas med befintliga planer och styrdokument för att undvika överlappande planeringsprocesser.

Nämnden efterfrågar nationellt metodstöd för beräkning, prognostisering och rapportering av energi- och effektanvändning samt för uppföljning av energianvändningen. Nämnden framhåller även att konsekvenserna av målet om

minskad energianvändning behöver bedömas utifrån förändringar i kommunens verksamhet och fastighetsbestånd. Energieffektiviseringskrav behöver samtidigt utformas med hänsyn till inomhusmiljö, arbetsmiljö och verksamhetens behov. Nämnden framhåller även behovet av nationellt metodstöd för kraven på värme- och kylaplanering.

Nämnden anser vidare att kraven på energieffektivitet vid köp och hyra av lokaler behöver ta hänsyn till kommunens lokalförsörjningsbehov och möjligheten att återbruka befintliga byggnader. Nämnden framhåller att en befintlig byggnad med lägre energiprestanda i vissa fall kan vara mer hållbar ur klimat- och resurssynpunkt än att riva och bygga nytt eller genomföra omfattande åtgärder för att höja energiprestandan. Nämnden anser även att det behöver tydliggöras hur kommunala energieffektiviseringsåtgärder bidrar till den nationella måluppfyllelsen enligt den alternativa metoden till kravet på årlig renovering av tre procent av den berörda offentligt ägda byggnadsytan.

Tekniska nämnden
Nämnden anser att den nya lagstiftningen kommer att innebära ett betydligt större arbete i kommunerna för att ta fram energiplaner och uppfylla kraven i lagen vilket ställer större krav på att kommunerna avsätter resurser för arbetet.

Nämnden efterfrågar tydlig vägledning av Energimyndigheten om hur en energiplan enligt den nya lagen ska utformas, bland annat med hänsyn till att det i många fall inte är kommunerna som har rådighet över produktion, distribution eller lagring av el, värme, kyla eller bränslen, såsom gas och drivmedel.

Nämnden är positiv till att förslaget lyfter lokal produktion av energi som en del av totalförsvaret och anser att detta tydligare behöver vägas in vid bedömningen av lämpligheten av nya energiproduktionsanläggningar.

Nämnden ser positivt på att kommunerna ges möjlighet att förelägga dem som är skyldiga att lämna uppgifter för kommunens energiplanering. Vad som behöver förtydligas är hur leverantörer av fordonsbränsle skall hanteras i en energiplan.

Nämnden anser det vara av stor betydelse att analysera hur förslaget påverkar möjligheten att i första hand använda befintliga byggnader för offentlig verksamhet. Även om en befintlig byggnad inte uppfyller kraven på nära-nollenergiprestanda kan det vara mer hållbart ur resurs-, klimat- och energisynpunkt att använda befintliga byggnader i stället för att riva och bygga nytt.

Nämnden framhåller att kommunal verksamhet ofta behöver bedrivas i specifika geografiska områden, vilket begränsar tillgången till lämpliga lokaler och kan göra det svårt att hitta lokaler som både uppfyller kraven på energiprestanda och kan tillgodose

kommunens behov av samhällsservice. Att nå nära-nollprestanda i befintliga byggnader kan dessutom vara utmanande och kan i praktiken begränsas av annan lagstiftning, exempelvis förvanskningsförbudet i plan- och bygglagen.

Nämnden anser att ambitionen i förslaget är mycket positiv, men lagen och föreskrifter baserade på denna behöver utformas väl, så att den inte blir kontraproduktiv på totalen utifrån klimat- och resursperspektiv.

Malmö Energi och Hållbarhet AB (Mehab)
Mehab stöder särskilt att begreppet trygg energiförsörjning ges en central roll och att energiplaneringen omfattar hela energisystemet inklusive produktion, distribution, lagring och användning av el, värme, kyla och bränslen samt sektorkopplingar, beredskap och robusthet.

Mehab anser att kommunernas ökade ansvar för energiplanering måste motsvaras av tillgång till relevant energidata och fungerande samverkan med de aktörer som äger och driver energiinfrastrukturen.

Mehab anser att informationsskyldigheten för energiföretag bör förtydligas och stärkas.

Mehab efterfrågar att regelverket i högre grad bör stödja utvecklingen av lokala energisystem, nyttiggörande av restvärme och lagring av värme.

Mehab anser att systemeffektivitet bör komplettera principen om energieffektivitet först. Åtgärder bör inte enbart bedömas utifrån minskad energianvändning i en enskild byggnad eller verksamhet, eftersom detta kan leda till suboptimering och exempelvis försämra möjligheten att nyttiggöra restvärme eller påverka effektbehovet. Vid alternativbedömningar bör därför hänsyn tas till såväl energi- och effektanvändning som tidpunkt för energianvändningen, lokal och regional nätkapacitet, möjligheter till flexibilitet och energilagring, nyttiggörande av restvärme och andra cirkulära energiflöden, klimatpåverkan över livscykeln, leveranssäkerhet, beredskap och total samhällsekonomisk kostnad.

Mehab vill framföra att krav på offentlighet och rapportering måste balanseras mot krav på säkerhet och beredskap.

Mehab anser att nya kommunala skyldigheter bör finansieras enligt den kommunala finansieringsprincipen.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret bedömer att förslaget i huvudsak kan tillstyrkas, men att flera delar behöver förtydligas för att de nya kraven ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. En central utgångspunkt är att kommunernas ansvar behöver stå i rimlig proportion till deras faktiska rådighet över energisystemet och tillgång till relevanta underlag.

Stadskontoret anser att kraven på kommunernas energiplanering bör utformas så att energiplanen kan fungera som ett strategiskt och långsiktigt planeringsunderlag. Kravet på att redovisa planerade energieffektiviseringsåtgärder bör därför kunna hanteras separat, exempelvis i en åtgärdsplan eller som bilaga till energiplanen. Det bör även tydliggöras hur energiplanen ska förhålla sig till kommunernas övriga planerings- och uppföljningsprocesser för att undvika dubbelarbete och dubbelredovisning. För att de nya kraven ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt krävs tydligare metodstöd för inhämtning av relevanta data och tydlighet kring formerna för samverkan med berörda aktörer. Det behöver även tydliggöras vilka uppgifter kommunen kan förvänta sig att få tillgång till och vilka aktörer som omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Stadskontoret anser att Energimyndighetens roll och mandat enligt den föreslagna regleringen behöver förtydligas. Det behöver framgå hur myndighetens uppföljning och föreläggandemöjligheter ska förhålla sig till kommunernas ansvar och självstyre samt vilka krav som kan ställas på kommunerna när efterfrågade uppgifter inte finns tillgängliga eller inte kan lämnas på grund av sekretess eller andra begränsningar i informationsdelningen.

Stadskontoret anser att förslaget om kommunernas deltagande i planeringen för prioritering av samhällsviktiga elanvändares elförsörjning behöver tydliggöras och avgränsas. Det behöver framgå vilka uppgifter kommunen förväntas utföra, vilka underlag som krävs och varifrån kommunen ska hämta dessa uppgifter. Det behöver även klargöras vilket författningsstöd kommunen har för att inhämta uppgifter från externa aktörer. De ekonomiska och administrativa konsekvenserna av det nya åtagandet behöver utredas och den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas fullt ut. Regleringen behöver även samordnas med den pågående beredningen av SOU 2024:65 om kommuners och regioners grundläggande beredskap, så att kommunerna inte åläggs dubbla eller sinsemellan oförenliga skyldigheter på beredskapsområdet.

Stadskontoret anser slutligen att tillräcklig tid behöver ges för att genomföra de nya kraven. Flera delar av regleringen förutsätter föreskrifter, vägledning och metodstöd som ännu inte finns på plats, samtidigt som kommunerna behöver bygga upp arbetssätt och underlag för den nya energiplaneringen.

Stadskontoret bedömer att det är svårt att fullt ut bedöma den administrativa bördan av de nya kraven innan föreskrifter, vägledning och metodstöd finns på plats. Konsekvensbedömningen behöver därför ta höjd för den osäkerhet som detta innebär.

Stadskontoret har sammanställt synpunkterna från miljönämnden, servicenämnden, tekniska nämnden och Mehab och utformat ett yttrande med utgångspunkt i dessa.

Ansvariga

Martin Ljungberg Nämndsekreterare
Micael Nord Näringslivsdirektör
Jonas Rosenkvist Stadsdirektör